

AANKOMST IN FLORENCE

Met het vliegtuig

Vanaf de luchthaven van Florence

Luchthaven Amerigo Vespucci –
Via del Termine 11 - ☎ 055 30 61
300/830 - www.aeroporto.firenze.it -
5 km ten noorden van de stad.

Taxi – Taxistandplaats rechts van de
uitgang van de luchthaven. Een rit naar
het centrum kost op werkdagen € 20
(ca. 15 min.) plus € 1 per koffer.

Pendeldienst 'Vola in bus' – Verbinding
met het station Santa Maria Novella
(ca. 25 min.) elk halfuur tussen 5.00 u
en 20.00 u; elk uur tussen 20.00 u en
23.00 u - € 6 enkele rit en € 10 H/T
(te koop aan boord) - www.ataf.net

Vanaf de luchthaven van Pisa Internationale luchthaven Galileo Galilei

– Via dell'Aeroporto -
☎ 050 849 300 - www.pisa-airport.com - 80 km ten westen van Florence.

Trein – Rechtstreekse verbinding
tussen het station van Pisa en het
station Santa Maria Novella in Florence
(1 uur). De pendelbus PisaMover
verbindt de luchthaven met het
station in Pisa. Reistijd 8 min.; vertrek
elke 10 min.

Pendelbus – Een regelmatige pendel-
bus rijdt van de luchthaven van Pisa
naar het station Santa Maria Novella
in Florence: www.terravision.eu - duur
van de rit: 1,10 uur - € 4,99 enkel
ticket, € 9,98 H/T.

Met de trein

Stazione di Santa Maria Novella (SMN)

Vouwkaart D3 – *Piazza della Stazione.*
Langs dit grote station in het centrum
van de stad lopen de belangrijkste trein-
verbindingen. Bagagedepot ter hoogte
van perron 16: 6.00-24.00 u - € 3,60 per
5 uur, dan € 0,60 per bijkomend uur.

Stazione Campo di Marte

Vouwkaart G3 – *Via Mannelli 12.*
Dit station ligt op de lijn Florence-
Rome. Het centrum van de stad ligt
op 25 min. wandelen van het station.
Er rijdt ook een lokale trein naar het
station Santa Maria Novella (20 min.)
en een bus (nrs. 19 of 6).

IN DE STAD

Netwerk: De maatschappij ATAF
(www.ataf.net) beheert de **stads-
lijnen**. Bij het centraal station, de
Toeristenbureaus (📍 blz. 14) en op
het internet is een gedetailleerd
plan verkrijgbaar met daarop de
buslijnen.

Tickets: Ter plaatse, in de tabaks-
winkels en bij de handelaars waar
een bord 'ATAF' uithangt. Prijs:
€ 1,20 (90 min. geldig, overstap-
pen is toegestaan); € 5 (toeristisch
kaartje, 24 uur geldig); € 12 (toe-
ristisch kaartje, 72 uur geldig).

WAT U NIET MAG MISSEN

Onze favoriete 'mooiste plekjes'

1

Het complex van de Duomo ★★★
Vouwkaart E4 - 📍 blz. 32

2

De Cappella dei Magi ★★★
Vouwkaart E4 - 📍 blz. 63

3

Het Palazzo Pitti ★★
Vouwkaart D6 - 📍 blz. 78

4

De Ponte Vecchio ★★
Vouwkaart D5 - 📍 blz. 50

5

De Galleria degli Uffizi★★★
Vouwkaart E5 - 📍 blz. 46

6

De Cappella Brancacci★★★
Vouwkaart C5 - 📍 blz. 87

7

San Lorenzo en de Cappelle Medicee★★★
Vouwkaart D4 - 📍 blz. 62-63

8

De Piazza della Signoria★★
en **het Palazzo Vecchio**★★★
Vouwkaart E5 - 📍 blz. 44

9

De Santa Croce★★
Vouwkaart EF5 - 📍 blz. 72

10

De Galleria dell'Accademia★★★
Vouwkaart E3 - 📍 blz. 65

DE REIS VOORBEREIDEN

Budget

OVERNACHTEN

De hotels zijn nogal duur, vooral wanneer u op het laatste ogenblik nog een kamer wilt reserveren: een tweepersoonskamer voor minder dan € 130 is moeilijk te vinden tijdens het hoogseizoen. Tijdens het laagseizoen liggen de prijzen tot 30 % lager (nov.-jan.). Op internet vindt u de beste aanbiedingen, zeker wanneer u ruim vooraf reserveert.

UIT ETEN

Verscheidene *enoteche* (wijnbars), kleine bistro's en *pizzicherie* (kruideniers) bieden de mogelijkheid om 's middags voor een tiental euro lekker te eten. In de meer traditionele restaurants kan de rekening al snel oplopen tot meer dan € 35-40/pers., zeker als u een volledige maaltijd wilt genieten of een lekkere fles wijn bestelt. Toscane heeft een mooi aanbod uitstekende rode wijnen en een fles Brunello of Supertuscan (ornellaia, sassicaia, tignanello, om er maar enkele te noemen) kan het bedrag op de rekening al snel verdubbelen.

Formaliteiten

Documenten – Inwoners van de Europese Unie hebben voor een verblijf van minder dan drie maanden genoeg aan een geldige identiteitskaart of paspoort.

Douane – Krachtens het Akkoord van Schengen wordt geen enkele controle uitgevoerd bij het oversteken van de grenzen binnen de Europese Unie.

Mensen met een handicap

Toscane is een modelregio wat betreft voorzieningen voor personen met verminderde mobiliteit. In Florence zijn de meeste kerken, musea en monumenten rolstoeltoegankelijk, soms via een heel steile helling, maar die er dan ook wel is. Personen met een handicap moeten meestal geen plaats nemen in de wachtrij en genieten van een verminderd tarief of mogen zelfs gratis binnen. Ook bussen zijn rolstoeltoegankelijk. Wilt u de taxi nemen, doe dan een beroep op de maatschappijen Cotafi en Socota (♿ blz. 22) die aangepaste voertuigen hebben. De openbare toiletten (♿ blz. 23) zijn toegankelijk voor personen met verminderde mobiliteit. Voor meer informatie, raadpleeg de website www.visitflorence.com, rubriek *Moving around with a physical disability*.

Met de trein

Vanuit Nederland en België zijn er geen rechtstreekse treinverbindingen met Florence. Er zijn wel verbindingen mogelijk via Parijs of via Frankfurt en Bern. Voor meer informatie kunt u een kijkje nemen op www.b-europe.com en www.ns.nl, de respectievelijke websites

van de Belgische en Nederlandse spoorwegen, of meer informatie vragen aan uw reisagent.

De kaartjes zijn soms te reserveren via het internet, u kunt ook op de grote stations reserveren of u kunt uw treinreis telefonisch boeken op de volgende telefoonnummers:

België – NMBS - ☎ 070 79 79 79 (€ 0,30/min.) - www.belgianrail.be.

Nederland – NS Hispeed Telesales - ☎ 0900 9296 (€ 0,35/min.).

Informeer ook altijd naar speciale tarieven als u jonger bent dan 26 jaar of ouder dan 60 jaar. En informeer naar speciale aanbiedingen.

Met het vliegtuig

Vanuit Amsterdam en Brussel zijn er rechtstreekse en niet-rechtstreekse vluchten naar Florence en Pisa, met eventuele tussenstops in Parijs, Rome of Milaan.

TRADITIONELE LUCHTVAARTMAATSCHAPPIJEN

Alitalia – ☎ 02 551 11 12 (reserveringscentrale België) - ☎ 020 676 44 79 (reserveringscentrale Nederland) - www.alitalia.com

Brussels Airlines – ☎ 0 902 51 600 (€ 0,75/min.) - www.brusselsairlines.com. Vluchten vanuit Brussel naar Florence.

KLM – www.klm.nl. Vluchten vanuit Amsterdam of Brussel naar Florence via Parijs of Rome.

PRIJSVECHTERS

Easyjet – www.easyjet.com. Vluchten vanuit Amsterdam en Brussel naar Florence via Milaan of Rome.

Ryanair – www.ryanair.com.

Vluchten vanuit Charleroi en Eindhoven naar Pisa.

Vueling – www.vueling.com. Vluchten vanuit Brussel naar Florence.

Seizoenen en klimaat

Florence heeft een schitterende geografische ligging in een dal aan de voet van de Apennijnen en aan de oever van de Arno. De stad is aan alle kanten omgeven door heuvels. Aan deze bijzondere ligging landinwaarts dankt de stad het continentale klimaat met grote contrasten.

Winter – In de winter is het in Florence koud en vochtig, met temperaturen tussen 2 en 6 °C.

Zomer – Drukkend warm, met temperaturen die boven 30 °C kunnen stijgen.

Neerslag – In de herfst valt de grootste hoeveelheid neerslag, vooral in de maand november.

De beste reisperiode – Probeer indien mogelijk de zomer te vermijden. Geef in plaats daarvan liever de voorkeur aan het zachte licht en de aangename temperaturen van **mei en juni** en van **september** tot eind **oktober**. Zo kunt u meteen van de gelegenheid gebruikmaken om een van de concerten mee te maken tijdens het prestigieuze muziekfestival in mei of de finale van het historische voetbal (*Calcio storico*) bijwonen waarbij de spelers in klederdracht uit de renaissance voetballen. Begin september is er het Festa della Rificolona. Tijdens dit feest worden de stad en haar rivier verlicht door duizenden papieren lampions. Het is het feest van Maria waarbij men de komst van de

DE DUOMO ★★★ EN HET MIDDELEEUWSE CENTRUM

Het harmonieuze trio dat bestaat uit de Duomo, het baptisterium en de campanile, vormt het artistieke en intellectuele hart van Florence, terwijl verderop naar het zuiden paleizen en kerken verspreid liggen in de winkelstraten. Overal hebben grote genieën en de dichter Dante hun sporen nagelaten.

Detailkaart van de wijk blz. 35. Uitneembare vouwkaart E4.

► **Aanrader:** Als u in rust en stilte de kathedraal wilt bezoeken, kom dan 's ochtends vroeg.

☎ 055 23 02 885 - www.ilgrande-museodelduomo.it - € 15 ticket Grande Museo del Duomo, 24 uur geldig voor de campanile, het baptisterium, de crypte van de Santa Reparata, de koepel en het Museo dell'Opera - ter plaatse te koop (loketten tegenover het baptisterium, bij de ingang van de campanile en van het museum) of op de website - gratis toegang met de Firenze Card. Enkel de kathedraal is altijd gratis te bezichtigen.

Piazza del Duomo ★★★

Vouwkaart E4

In het hart van de stad vormen de kathedraal, de campanile en het baptisterium een buitengewoon geheel van wit, groen en roze marmer, dat getuigt van de overgang van de middeleeuwse, Florentijnse kunst naar de renaissance. De **Loggia del Bigallo** werd halverwege de 14de eeuw gebouwd en kijkt uit over de Piazza San Giovanni en de

Via dei Calzaiuoli. Onder de booggevelwen met rondbogen en daarboven tweelichtvensters wachtten vroeger verdwaalde of achtergelaten kinderen op een adoptiemoeder. Dat is te zien op een fresco van 1386, dat te bezichtigen is in het kleine **Museo del Bigallo** (Piazza S. Giovanni 1 - ☎ 055 28 84 96 - ♿ - te bezichtigen na afspraak 10.30-16.30 u, zo. 9.30-12.30 u).

Duomo ★★★

Vouwkaart E4 - www.ilgrandemuseodelduomo.it - ♿ - 10.00-17.00 u (za. 16.45 u), zo. 13.30-16.45 u - do. gesl. - gratis.

De kathedraal **Santa Maria del Fiore** werd in de 13de-14de eeuw gebouwd om de bloei van Florence tentoon te spreiden. De naam verwijst naar de roos die ze bij haar inwijding in 1436 van paus Eugenius IV kreeg. De kathedraal is gigantisch groot. Ze is 155 m lang, 90 m breed en 107 m hoog en is daarmee een

De kathedraal Santa Maria del Fiore en de Campanile di Giotto © P. Hauser/hemis.fr

van de grootste heiligdommen in de christelijke wereld. Men begon in 1296 met de bouw ervan naar een ontwerp van **Arnolfo di Cambio**, een vermaard architect. Het duurde anderhalve eeuw voor de kathedraal klaar was. Het is een schitterend voorbeeld geworden van de typische gotische stijl van Florence met horizontale lijnen en grote volumes. De gevel werd eind 19de eeuw voltooid, eveneens naar het ontwerp van Arnolfo di Cambio.

Buitenkant – Aan de rechterkant van de kathedraal is het veelkleurige patroon van het marmer, zonder enig reliëf, het beste te zien. Bewonder de **koorafluiting★★★** van de drie veelhoekige apsisen. Samen met de koepel op de hoge tamboer vormen ze een geheel met een uitzonderlijk evenwicht. Links bevindt zich boven de Porta della Mandorla een timpaan met een mozaïek van Ghirlandaio en een mooie *Hemelvaart* van Nanni di Banco.

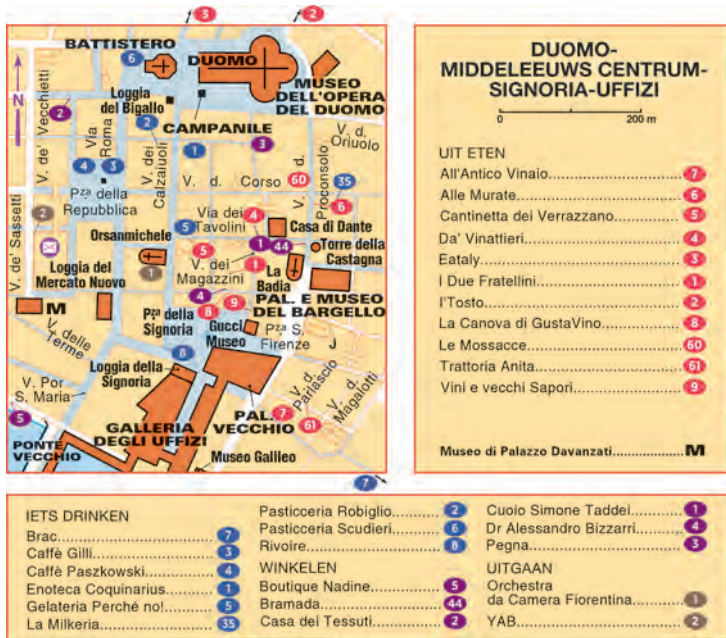
Interieur – Het schip is verrassend kaal en staat daardoor sterk in contrast met het weelderige exterieur. In het 80 m lange schip worden de hoge gotische gewelven door slechts vier arcaden met een grote spanwijdte ondersteund. Een mozaïek van Gaddo Gaddi (13de eeuw) bedekt de binnenzijde van de gevel. De opmerkelijke glas-in-loodramen verlichten de gevel en de zijbeuken. Vooral de eerste, ontworpen door Ghiberti, hebben een bijzondere groene tint. In een van de linkerzijbeuken stellen twee **fresco's★** van **Paolo Uccello** (1436) en Andrea del Castagno (1456) twee *condottieri* te paard voor, twee 'professionele' soldaten die in dienst van Florence werkten. In de laatste travee voor het koor ziet u een muurschildering van Domenico

Michelino (1465). Ze stelt de dichter Dante voor die zijn verzonnen reis door het hiernamaals uiteenzet, *La Divina Commedia* (🕒 *kadertekst blz. 40*).

De koepel★★★ – De duizelingwekkende koepel is een architecturaal hoogstandje met een diameter van bijna 50 m en verheft zich 91 m boven het koor. Men begon met de bouw ervan in 1420 en het duurde 14 jaar voor de koepel klaar was. De ontwerper ervan, **Filippo Brunelleschi**, bedacht daarvoor een nieuwe techniek op basis van Romeinse bouwwerken. Hij compenseerde de druk met behulp van twee gewelven die met elkaar waren verbonden via onzichtbare steunbalken. De koepel is binnen beschilderd met het fresco *Het laatste oordeel*. **Vasari** werkte aan het fresco van 1572 tot 1574, gevolgd door Federico Zuccari die er op zijn beurt nog vijf jaar aan werkte en het in 1579 voltooide.

Het koor★★ – Het is immens groot en achthoekig en biedt een meeslerlijk uitzicht op het hele gebouw. Eromheen liggen als in een klaverblad drie grote apsisen die telkens toegang geven tot vijf kapellen. Eén bevat een meesterwerk van Ghiberti, namelijk de sarcofaag van de heilige Zenobius, de eerste bisschop van Florence (*toegang verboden*). Aan weerskanten van het hoofdaltaar ziet u twee lichtblauwe, terracotta timpanen van Luca Della Robbia, *Hemelvaart* en *Verrijzenis*, boven de deuren van de twee sacristieën.

Crypte van de Santa Reparata – 10.00-17.00 u (16.30 u do., 16.45 u za.) - zo. gesl. - combinatiekaartje € 15 (🕒 *blz. 32*). Via een trap in de hoofdbeuk bereikt u de resten van een romaanse basiliek uit de 10de eeuw die werd gesloopt toen de huidige

kathedraal werd gebouwd. Achter een hek zijn nog fragmenten van mozaïeken en de grafombe van **Brunelleschi** te zien.

Beklimming van de koepel★★ –

Toegang via de Porta della Mandorla (noordzijde) - 8.30-18.20 u (17.00 u za.), zo. 13.00-16.00 u - geen ticketverkoop bij de ingang: toegang voorbehouden aan houders van een combinatiekaartje € 15 (€ blz. 32) of de Firenze Card - 463 treden, beklimming wordt afgeraden aan hartpatiënten of mensen met claustrofobie. De beklimming van de koepel is tegelijkertijd zwaar

en indrukwekkend. U lijkt de ziel van de kathedraal binnen te dringen. Eerst bereikt u de smalle galerij boven het koor, vanwaar u een duizelingwekkend **uitzicht★★** hebt op het interieur. Van hieruit ziet u ook gedetailleerd de prachtige **glas-in-loodramen★** in de oculi van de tamboer. Ze werden in de eerste helft van de 15de eeuw gemaakt naar ontwerpen van Ghiberti, Donatello, Paolo Uccello, Andrea del Sarto. De klim naar de top gaat via een trap tussen twee gewelven. Daar krijgt u een beeld van de structuur van de koepel zelf. Het laatste stuk is heel steil en is het meest

ROND DE SANTA MARIA NOVELLA★★

Ten zuiden van het station liggen kerken en middeleeuwse paleizen in een wirwar van straatjes waarin ook cafés en luxeboetieks te vinden zijn. Aan de rand van deze wijk staan drie kerken met 15de-eeuwse fresco's: Santa Maria Novella, Ognissanti en Santa Trinita. Ze vormden een waar pelgrimsoord voor de schilder Ghirlandaio.

Detailkaart van de wijk blz. 54. Uitneembare vouwkaart CD3-4.

► **Aanrader:** Deze wijk verzamelt heel wat luxemerken rond de Via dei Tornabuoni en kunstgaleries in de Via de'Fossi en de Via Ognissanti. Neem ook wat tijd voor de gezellige ruimten van het Palazzo Strozzi.

Piazza Santa Maria Novella★★

Detailkaart van de wijk

Dit mooie plein met onregelmatige vorm werd aangelegd in de 14de eeuw. Aan de ene zijde wordt het afgebakend door de kerk en de kloostergang van het dominicanenklooster van Santa Maria Novella. De andere kant toont de renaissancebogen van de loggia van het voormalige Spedale delle Leopoldine, waarin nu het Museo Novecento en het MNAF gevestigd zijn (📍 blz. 55).

Santa Maria Novella★★

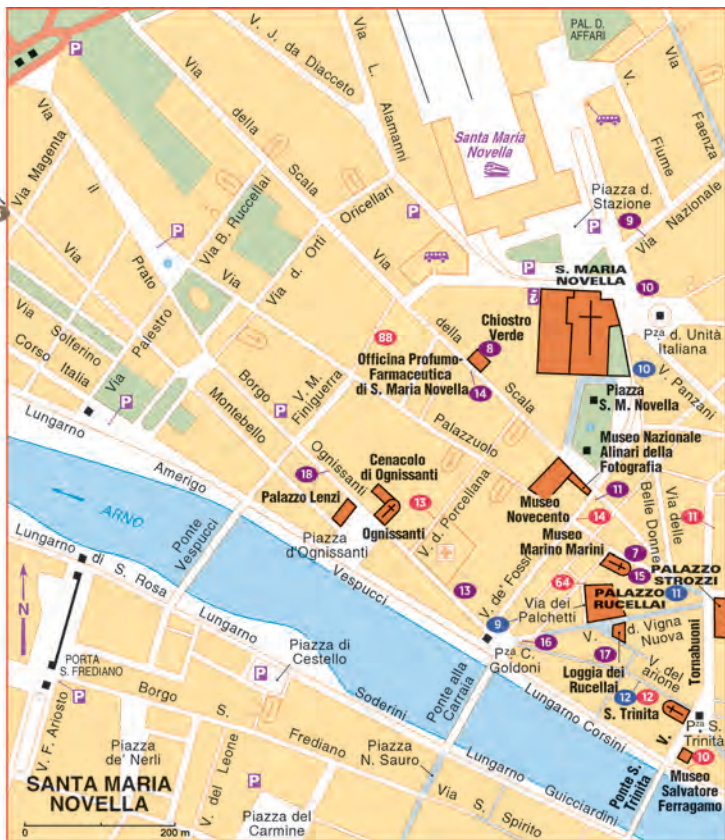
Vouwkaart D4 – Piazza S. Maria Novella 18 - ☎ 055 21 92 57 - www.chiesasantamarianovella.it - ♿ - april-juni en sept.: ma.-do. 9.00-19.00 u, vr. 11.00-19.00 u, za. 9.00-17.30 u, zo. 13.00-17.30 u; juli-aug.: ma.-do. 9.00-19.00 u, vr. 11.00-19.00 u, za. 9.00-18.30 u, zo. 12.00-18.30 u; okt.-maart:

ma.-do. en za. 9.00-17.30 u, vr. 11.00-17.30 u, zo. 13.00-17.30 u - € 5. Men begon met de bouw van dit 100 m lange gebouw in 1279, maar het werd pas in 1360 voltooid. De gevel met de geometrische figuren in wit en groen marmer dateert van midden 14de eeuw. In 1458 verbouwde Leon Battista Alberti het gebouw. Hij voegde eenvoudige vormen toe, zoals vierkanten en cirkels, en combineerde zo bestaande gotische elementen met de renaissancestijl.

Interieur – Op de muur van de 3de travee van de linkerzijbeuk is het beroemde **fresco★★ Drie-eenheid** van Masaccio te zien, dat een belangrijke rol speelde in de schilderkunst. God, Christus, Maria, Johannes de Doper en de schenkers worden voorgesteld tegen een achtergrond van architectuur in de stijl van Brunelleschi. De schilder paste daarbij een schitterend perspectief toe dankzij de vernieuwde technieken van de renaissance. Het centrale schip wordt

De kerk Santa Maria Novella herbergt prachtige fresco's. © J. Elliott Photography/Getty Images

UIT ETEN

- Alimentari Mariano..... 12
 - Belcore..... 88
 - Buca Mario..... 14
 - Il Borro Tuscan Bistro..... 10
 - Il Latini..... 64
 - Procacci..... 11
 - Trattoria 13 Gobbi..... 13
- IETS DRINKEN**
- Antico Caffè del Moro..... 9
 - Caffè Colle Bereto..... 13

- Caffè Giacosa
Roberto Cavalli..... 11
 - Florian Firenze..... 12
 - Shake Caffè..... 10
 - Pasticceria Rinaldini..... 36
- WINKELN**
- Bottega di Corte..... 11
 - Dolce Forte..... 14
 - Dr. Vranjes..... 7
 - Faustini Arte..... 18
 - Fratelli Alinari..... 9
 - Giotti Ceramiche..... 15

- Il Bisonte..... 17
 - Mario Luca Giusti..... 16
 - Midinette..... 10
 - Mio Store..... 15
 - Officina Profumo -
Farmaceutica di
Santa Maria Novella..... 8
 - Patrizia Pepe..... 12
 - Richard Ginori..... 6
- UITGAAN**
- Opera di Firenze..... 3

gedomineerd door het prachtige **kruisbeeld**★ van de jonge Giotto uit 1290. Op de muren van de verhoogde kapel Strozzi di Mantova in het linkertransept beelden de **fresco's**★ (1357) van de Florentijn Nardo di Cione het Laatste Oordeel uit. Het schitterende **veelluik**★ boven het altaar is van zijn broer Andrea Orcagna. In de sacristie ziet u een verfijnde **nis**★ in geëmailleerd terracotta van Giovanni Della Robbia. De **Cappella Gondi**, links van het hoofdaltaar, bevat het bekende houten **kruisbeeld**★★ van **Brunelleschi** (1410-1415), dat uitblinkt in elegantie en levensechtheid. Naar het schijnt zou Donatello zo onder de indruk zijn geweest dat hij het mandje met eieren dat hij bij zich had, liet vallen! De verbluffende **fresco's**★★★ over het leven van Maria en Johannes de Doper, die **Ghirlandaio** in 1485 in het koor schilderde, schetsen een goed beeld van de Florentijnse hogere kringen in de renaissance.

Kloostergangen – Van de twee kloostergangen naast de kerk is de mooiste de **groene kloostergang**★ (**Vouwkart D4** – *Chiostro Verde*). Die dankt zijn naam aan de overwegend groene fresco's die Paolo Uccello en zijn leerlingen omstreeks 1430 maakten. Ten noorden ervan ligt de **Cappellone degli Spagnole** (Kapel van de Spanjaarden). De **fresco's**★★ daarin werden eind 14de eeuw geschilderd door Andrea di Bonaiuto. Ze hebben een ingewikkelde symboliek en gaan over de triomf van de kerk en de rol die de dominicanen daarin speelden. Aan de oostzijde herbergt de refter het **Museo di Santa Maria Novella**: u ziet er edelsmeedkunst, reliëkhouders en priestergewaden.

Museo Novecento

Vouwkart D4 – *Piazza Sta Maria Novella 10* - ☎ 055 28 61 32 - www.museonovecento.it - ♿ - 9.00-19.00 u, do. 9.00-14.00 u, vr. 9.00-23.00 u; okt.-maart: 9.00-18.00 u, do. 9.00-14.00 u - € 8,50.

In de aangename ruimten van het voormalige Spedale delle Leopoldine (13de-15de eeuw) toont het museum werken uit de Italiaanse en vooral Florentijnse kunst uit de 20ste eeuw, van de jaren 90 (1ste etage) tot de avant-gardisten uit het begin van de eeuw (2de etage). In de zaal op de 3de etage ziet u de film *L'idea di Firenze nel Cinema* (20 min.), met een selectie beelden uit verschillende films waarin Florence voorkomt.

Museo Nazionale Alinari della Fotografia ★ (MNAF)

Vouwkart D4 – *Piazza Sta Maria Novella 14a* - ☎ 055 216 310 - www.mnaf.it - *gesl. wegens restauratiewerkzaamheden bij het samenstellen van deze gids; informeer ter plaatse.*

Dit museum schetst de geschiedenis van de fotografie van 1839 tot nu. Het vertelt het leven van de gebroeders **Alinari** die in 1852 een fotografisch atelier oprichtten dat het beste van heel Italië zou worden.

L'Officina Profumo-Farmaceutica di Santa Maria Novella

Vouwkart D4 – *Via della Scala, 16* - ☎ 055 21 62 76 - www.smnovella.it - 9.00-20.00 u - ♿ 'De beste adressen', blz. 120.

UIT ETEN

Keuze genoeg, van de populaire *trattoria* tot een chic restaurant, over *paninoteche* en andere cafetaria's waar u terecht kunt voor een broodje – zoals het typische *panino al lampredotto* (broodje ingewanden) – en een snelle hap. Vooral in de buurt van de Santa Croce, de Santo Spirito en de San Lorenzo volgen de eetgelegenheden elkaar snel op. Let wel op voor de toeristenvallen, waar de kaart heel uitgebreid is, maar de kwaliteit vaak te wensen overlaat. Heel wat zaken sluiten de deuren in augustus.

 Onderstaande adressen vindt u terug op de uitneembare vouwkaart aan de binnenzijde van het omslag; zoek het overeenkomstige nummer (bv. 1). De aanwijzingen in het rood verwijzen eveneens naar deze kaart. De meeste adressen staan ook aangeduid op de detailkaarten van de verschillende wijken.

De Duomo en het middeleeuwse centrum

Detailkaart van de wijk blz. 35

MINDER DAN € 20

1 I Due Fratellini – E5 - Via dei Cimatori 38r - ☎ 055 23 96 096 - www.iduefratellini.it - 9.00-20.00 u - € 5/10. Een piepkleine zaak waar u rechtstaand geniet van de overheerlijke broodjes met daarbij een glas wijn.

3 Eataly – E4 - Via Martelli 22r - ☎ 055 01 53 601 - www.eataly.net - dag. 10.00-22.30 u, vr.-za. 23.00 u.

Het Mekka voor Italiaanse lekkerbekken gebruikt producten van hoogstaande kwaliteit om de verschillende gerechten te bereiden: pizza's, broodjes en warme gerechten.

2 I'Tosto – E4 - Via dei Servi 8r - ☎ 055 051 52 80 - <http://itosto.it> - 10.00-19.00 u - € 5/10. Op een steenworp afstand van de kathedraal kunt u heuse tosti's kopen om mee te nemen. Pikant, vegetarisch... ze zijn allemaal even lekker en de afmetingen zijn indrukwekkend! Geen zitplaatsen.

4 Da' Vinattieri – E5 - Via Sta Margherita 4r - ☎ 055 29 47 03 - € 5/15. In een steegje naast de kerk waar de beroemde Beatrice van Dante begraven zou zijn, ligt dit onopvallende winkeltje dat een schitterend overzicht biedt van de Florentijnse *street food*: *schiacciate* (de lokale variant van de focaccia), *lampredotto*, *pappa al pomodoro*...

5 Cantinetta dei Verrazzano – E5 - Via dei Tavolini 18-20r - ☎ 055 26 85 90 - www.verrazzano.com - 8.00-21.00 u, zo. 10.00-16.30 u - € 10/20. Onder het houtwerk van de kleine eetzaal nemen de gasten dicht bij elkaar plaats aan de marmeren tafels. Proef van de cru's van het wijngoed Castello di Verrazzano als begeleiding bij de groenten bereid in de oven, de kazen en de fijne vleeswaren.

TUSSEN € 20 EN € 35

60 Le Mossacce – E4 - Via del Proconsolo 55r - ☎ 055 29 43 61 - www.trattorialemossacce.it - za. en zo.

gesl. - € 20/25. Als u plaatsneemt aan een van de dicht bij elkaar geplaatste tafels, zit u wellicht naast iemand die in de buurt werkt, of naast een magistraat die van de nabijgelegen rechtbank komt. Smakelijke Florentijnse gerechten op basis van verse producten: minestrone, *ossobucco*, ragout...

TUSSEN € 35 EN € 60

6 Alle Murate – **E4** - Via del Proconsolo 16r - ☎ 055 24 06 18 - www.allemurate.it - € 50/80. Gewelfde plafonds versierd met fresco's, archeologische resten en een doordachte en moderne elegantie: een etablissement dat heel wat charme uitstraalt (en nogal duur is). Hier kunt u ook 's middags terecht voor een interessante *light lunch*.

De Piazza della Signoria en de Uffizi

Detailkaart van de wijk blz. 35

MINDER DAN € 20

7 All'Antico Vinaio – **E5** - Via de' Neri 65r - ☎ 055 23 82 723 - 10.00-22.00 u - € 5/15. In deze zaak achter het Palazzo Vecchio is het altijd druk. Proef de onweerstaanbare broodjes en *schiazziate*, gewoon in de straat of aan de tafeltjes van de trattoria ertegenover.

8 La Canova di GustaVino – **E5** - Via della Condotta 29r - ☎ 055 23 99 806 - www.gustavino.it - 10.00-23.00 u - € 10/18. Het restaurant GustaVino (op nr. 37r) is klassieker en eleganter dan deze gezellige *zupperia* (soepwinkel) die een eenvoudiger menu serveert op basis van plaatselijke specialiteiten en vergezeld van regionale wijnen.

61 Trattoria Anita – **E5** - Via del Parlascio 2r - ☎ 055 21 86 98 - dag. behalve zo. - reserv. aanbevolen - € 15/20. Eenvoudig en gezellig, zo kan men deze trattoria samenvatten. 's Middags wordt de zaak vooral bezocht door werknemers, 's avonds door toeristen en gezinnen. Ruim aanbod pasta's, risotto's en vleesgerechten.

TUSSEN € 20 EN € 35

9 Vini e Vecchi Sapori – **E5** - Via dei Magazzini 3r - ☎ 055 29 30 45 - dag. behalve wo. - € 20/25. Achter het Palazzo Vecchio ligt een piepkleine bistro waar een bijzonder hartelijke sfeer hangt. Op de kaart een aanbod typisch Florentijnse gerechten, waaronder de onvermijdelijke *ribollita* of de ingewanden.

Rond de Santa Maria Novella

Detailkaart van de wijk blz. 54

MINDER DAN € 20

11 Procacci – **D4** - Via dei Tornabuoni 64r - ☎ 055 21 16 56 - www.procacci1885.it - 10.00-21.00 u - € 10/15. Deze luxekruidenier werd gesticht in 1885 en groeide uit tot een waar instituut dankzij de beroemde witte truffels waarmee de heerlijke *tramezzini tartufati* worden bereid, driehoekige broodjes met truffelcrème, ideaal bij een glas wijn van het domein Antinori.

12 Alimentari Mariano – **D5** - Via del Parione 19r - ☎ 055 21 40 67 - 8.00-15.30 u, 17.00-19.30 u, zo. gesl. - € 10/15. Een sympathieke en gastvrije plek waar u proeft van uitstekende panini, *focacce* en borden kaas en vleeswaren.

DE BLOEIPERIODE VAN FLORENCE

Opkomst van een stad

Slechts weinig is er van het verre verleden van Florence bewaard gebleven. Tussen de 10de en de 8ste eeuw v.Chr. kiezen de Italianen deze plaats als thuisbasis, omdat de Arno er bijzonder smal is en dus gemakkelijk kan worden overgestoken. De Etrusken verkiezen de heuvels van Fiesole en overschaduwden deze eerste nederzetting. Pas in de lente van 59 v.Chr. sticht Caesar de kolonie **Florentia** om controle te hebben over de oversteek van de Arno en het verkeer langs de Via Flaminia, de weg die Rome met Noord-Italië en Gallië verbindt. De kolonie wordt gesticht op de rechteroever van de Arno, ter hoogte van de huidige Ponte Vecchio, en er verblijven vooral soldaten.

De naam kan verwijzen naar het bloemenfeest (*ludi florales*) of naar de weiden met bloemen (*arva florentia*), gezien het seizoen waarin de kolonie wordt gesticht. Begin 11de eeuw verwerft de stad **macht over de streek**, als graaf Ugo, markies van Toscane, er zich vestigt en als eind van die eeuw een ijzersterke vrouw, gravin Mathilde, de onafhankelijkheid bevestigt.

De middeleeuwen

EEN ECONOMISCH WONDER...

In de 12de eeuw beleeft Florence een bloeiperiode dankzij de nieuwe klasse handelaars en er verschijnen verschillende nieuwe gebouwen, zoals het

baptisterium en de kerk San Miniato al Monte. De ambachten organiseren zich in machtige **gilden** of Arti, die de feitelijke wetgevende macht in handen hebben tot Florence een vrije gemeente is. In de 13de eeuw kent de stad een economische bloeiperiode dankzij de wol- en zijde-industrie, die hun producten naar heel Europa en ver daarbuiten exporteren en werk bieden aan een derde van de bevolking. De handel wordt gesteund door de **Florentijnse bankiers**. Deze opvolgers van de Lombardische en joodse geldschieters introduceren in 1262 de eerste wisselbrieven, waardoor de handel een grote bloei kent. Ze lanceren in diezelfde periode de befaamde 'florijn', een munt met het wapen van Florence. Dit geldstuk bleef in omloop tot eind 15de eeuw, toen het werd verdrongen door de Venetiaanse dukaat. Verschillende families spelen een belangrijke rol in de financiële wereld: de familie Bardi-Peruzzi, die enorme geldsommen aan Engeland leent aan het begin van de Honderdjarige Oorlog, de families Pitti, Strozzi, Pazzi en natuurlijk de' Medici.

... IN EEN ONRUSTIGE STAD

Vreemd genoeg is het in deze bloeiperiode dat Florence door gewelddadige conflicten het doelwit wordt van andere Toscaanse steden en er ook grote onenigheid ontstaat tussen de Florentijnen onderling.

In de 13de eeuw verschijnen de **Welfen**, aanhangers van de paus, en de

Ghibellijnen, aanhangers van de keizer. De Welfen, die aanvankelijk de overhand krijgen, verjagen de Ghibellijnen, die zich aansluiten bij andere vijandelijke steden, waaronder Siena. Op hun beurt verslaan de Ghibellijnen in 1260 de Welfen bij Montaperti, maar die slaan terug en overwinnen hun vijanden definitief in 1266. Ze keren terug naar Florence en breken er de torenhuizen van de Ghibellijnse edellieden af. Ze richten een republiek op met de regering van de *Signoria*, samengesteld uit priori van de gilden.

Maar ook de Welfen onderling raken verdeeld in **Zwarte Welfen** en **Witte Welfen**, waarvan de laatsten de paus afvallig worden. Dante, die tot de witte Welfen behoorde, wordt in 1302 definitief verbannen. In 1348 maakt de pest, die de helft van de inwoners treft, een einde aan de verdeeldheid.

De familie de' Medici

DE EEUW VAN DE DE' MEDICI'S

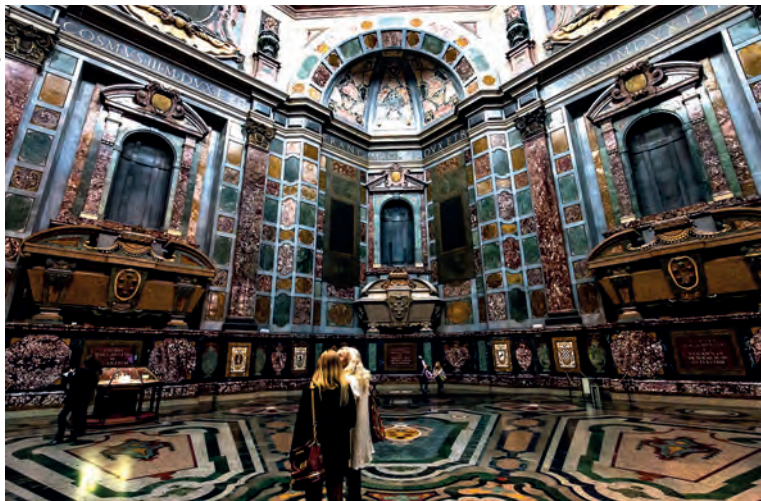
Deze familie van duistere origine, waarvan we in het 14de-eeuwse Florence tal

van leden terugvinden, zowel anonieme handelaars als bescheiden 'geldwiseselaars', zou de stad drie eeuwen lang besturen, zowel op financieel als op cultureel vlak.

Giovanni di Bicci is de stichter van deze dynastie. Hij staat aan het hoofd van een welvarende bank wanneer hij in 1429 zijn fortuin nalaat aan zijn zoon **Cosimo de Oude**. Hij maakt van het familiebedrijf het grootste van Florence en voegt aan de wol- en zijde-industrie ook handel en bankzaken toe. Hij oefent discreet echte politieke macht uit waarbij hij het algemene belang weleens vermengt met de belangen van de familie. Maar zijn grootste verdienste blijft dat hij een actief mecenaat voert waarvan de grootste intellectuelen en kunstenaars uit die periode profiteren. Geboeid door architectuur laat hij tal van monumenten bouwen en verfraaien in de stad. Bij zijn dood in 1464 wordt dan ook de bijnaam *Pater Patriae* (Vader des Vaderlands) op zijn graf gegraveerd. Zijn zoon, Piero de Lichtige, sterft amper vijf jaar na zijn vader en wordt opgevolgd door **Lorenzo il Magnifico**

DE MARZOCCO

Deze zittende leeuwenfiguur met in de rechtersvoerpoot een heraldische lelie, is het symbool voor de politieke macht van Florence. Het beeld is terug te vinden op het belangrijkste plein van alle steden en dorpen die waren onderworpen aan de stad van de de' Medici's en is een belangrijk bewijs van de gerechtelijke voogdij van Florence. Het beeld dankt zijn naam aan Mars (Marte), de god van de oorlog. In de middeleeuwen stond een beeld van Mars aan de Ponte Vecchio in Florence. Het beeld werd in 1333 vernield toen de Arno overstroomde, en het werd in 1420 vervangen door deze leeuw, een werk van Donatello. Het originele beeld staat nu in het Bargello. Het werd in 1810 bij de heraanleg van de Piazza della Signoria daarheen verhuisd en vervangen door een kopie.

De graven van de de' Medici's in de Cappella dei Principi, een van de Cappelle Medicee

(1449-1492), de beroemdste telg van de familie. Nadat hij de samenzwering van de Pazzi overleeft, regeert hij als een prins, zij het officieus. Hij onderscheidt zich als handig diplomaat en zorgt ervoor dat Florence zijn voorrechten tegenover de andere Italiaanse steden behoudt. Op commercieel vlak doet hij het heel wat minder goed, zodat het financiële imperium van de familie bijna te gronde gaat. Hij is erg gevoelig, bezeten door het humanisme, verliefd op de letteren en de kunst en daarom omringt hij zich met dichters en filosofen en maakt zo van Florence de onbetwiste hoofdstad van de vroege renaissance.

EEN MONNIK TEGEN DE DE' MEDICI'S

Na zijn dood profiteert de dominicaan **Savonarole** (1452-1498) van de periode

van onlusten om de de' Medici's ten val te brengen. Deze ascetische, fanatieke monnik veroordeelt de zintuiglijke geneugten en de liefde voor de kunst van de Florentijnen. Hij zorgt ervoor dat er op de Piazza della Signoria in 1497 schilderijen, muziekinstrumenten enz. worden verbrand. Een jaar later wordt hij echter zelf op dezelfde plaats op de brandstapel gezet.

DE TERUGKEER VAN DE DE' MEDICI'S

Met de steun van Karel V komen de de' Medici's in 1530 opnieuw aan de macht en dat blijven ze tot halverwege de 18de eeuw. Hoewel **Cosimo I** (1519-1574) een autoritair regime instelt, geeft hij Florence zijn verloren roem terug en hij zorgt voor een nieuwe periode van welvaart. Hij onderwerpt

Siena en voltooit zo de eenheid van Toscane. Hij richt een Toscaanse staat op, die in 1569 een groothertogdom wordt. Hij zet de familietraditie van het mecenaat voort en steunt onder meer de beeldhouwer Benvenuto Cellini en de schilder Bronzino.

Twee van de elf kinderen die Eleonora di Toledo hem schenkt, volgen hem op: **Francesco I** (1541-1587) is vooral bekend om zijn eerst onwettige en vervolgens officieel bekrachtigde liefde voor de Venetiaanse Bianca Cappello. Hoewel hij meer interesse toont voor wetenschap en alchemie dan voor de macht, geeft hij toch blijk van een enorme doortastendheid tegenover tegenstanders. De laatste de' Medici van enige betekenis, **Ferdinando I** (1549-1609), zorgt voor welvaart voor de staat en huwt een Franse prinses, Christine de Lorraine. Onder de heerschappij van zijn opvolgers, Cosimo II, Ferdinando II, Cosimo III, en ten slotte Gian-Gastone, een gedesillusioneerde en losbandige man, zet het verval van het groothertogdom Toscane zich voort.

Na de de' Medici's

Het groothertogdom komt vervolgens in handen van **Habsburg-Lotharingen** en daarna, van 1801 tot 1814, in handen van Napoleon. Het Huis Habsburg-Lotharingen neemt Toscane echter opnieuw in en blijft er groothertog tot 1859. In 1860 wordt Florence veroverd door het huis van Savoie en bij het **koninkrijk Italië** ingelijfd, waarvan de stad van 1865 tot 1870 de hoofdstad is. Dan neemt Rome die rol

over wanneer Latium bij het koninkrijk wordt ingelijfd.

De 20ste en 21ste eeuw

De 20ste eeuw is een eeuw vol dramatische gebeurtenissen voor de stad. In **1943** is het noorden van Italië in handen van de Duitsers terwijl het zuiden onder controle staat van de geallieerden. Het centrum, en dan vooral Toscane, is een heus slagveld. De hele regio wordt getroffen door bombardementen door de geallieerden en Duitse bombardementen op Florence vernielen alle bruggen, met uitzondering van de Ponte Vecchio.

Op **6 november 1966** zet de Arno een groot deel van het centrum blank (🕒 blz. 49). In de Santa Croce verdwijnen de graven van Galilei, Machiavelli en Michelangelo en het kruis van Cimabue onder meer dan vier meter water. De Galleria degli Uffizi raakt tot op de 2de etage beschadigd. Een immense solidariteitsactie brengt duizenden vrijwilligers op de been, de 'engelen van de modder'.

Op **27 mei 1993** komen bij een aanslag tegen de Uffizi vijf mensen om het leven en worden verscheidene werken beschadigd.

De 21ste eeuw wil de stad een nieuwe impuls geven. Verschillende werven zullen uiteindelijk de stad verfraaien (🕒 'Florence vandaag', blz. 30). Deze activiteit en dynamiek kwamen er dankzij het bestuur van de jonge **Matteo Renzi** die tot februari 2014 burgemeester van Florence was, waarna hij premier werd van Italië. De democraat Dario Nardella volgde hem op in het stadhuis van Florence.

Vertaling	Valérie Maes
Omslagontwerp	Keppie & Keppie
Omslagfoto	Okuma/Shutterstock.com
Ontwerp binnenwerk	Keppie & Keppie
Oorspronkelijke titel	Le Guide Vert Florence Week-end
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Directie	Philippe Orain
Uitgevers	Camille Bouvet, Anna Crine (Michelin), Lieven Defour (Lannoo)
Redactie	Nadia Bosques, Helene Bouchoucha, Camille Bouvet, Eva Cantavenera, Anne Kanjounzeff, Maura Marca, Guylene Ouvrard, Jean-Claude Renard, Erica Zane
Cartografie	Mihăiță-Cristian Constantin, Geraldine Deplante, Daniel Duguay, Thierry Lemasson, Cristian-Mihnea Popa Stadskaarten : © MICHELIN en © 2006-2015 TomTom. All rights reserved. This material is proprietary and the subject of copyright protection, database right protection and other intellectual property rights owned by TomTom or its suppliers. The use of this material is subject to the terms of a license agreement. Any unauthorized copying or disclosure of this material will lead to criminal and civil liabilities.
Met dank aan	Didier Broussard, Maria Gaspar, Pierre Olivier Signe

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tiel, 2017

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen...) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres	De Groene Reisgids Uitgeverij Lannoo Kasteelstraat 97 B-8700 Tiel degroenereisgids@lannoo.be	De Groene Reisgids Uitgeverij Terra Lannoo bv Papiermolen 14-24 3994 DK Houten degroenereisgids@lannoo.nl
---------------------	--	---

www.lannoo.com

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2017/45/336 - NUR 512 - ISBN 978-94-014-3974-9